

andet, end hvad de Herrer har hørt mange Gange ogsaa af mig? I Konklusionen — og det er den, det her kommer an paa — er vi fuldstændig enige, i Præmisserne er der den Forskel, at hvad Østasiatisk Kompagni mener er opstaaet kun under Krigen og som Følge af Krigen, har jeg med sort paa hvidt paavist har sin Rod i Aar, der ligger længe før Krigen.

Det er klart, at Kommissionsbetænkningen og den Lov, den gav Anledning til, maatte skyde den erhvervspolitiske Side af Udenrigsministeriets Virksomhed yderligere frem. Der var Mangler i Betænkningen af 1921, der var Ufuldkommenheder i den, — det vidste vi den Gang, saa godt som vi ved det i Dag —, men man var alligevel med Betænkningen, som den var, naaet saa vidt frem baade i Metoder og i Udformning af Ministeriet, at de, der stod sammen med mig i Kommissionen, var bange for nu at forcere Kravene videre frem. Vi var bange for at tabe mere, at sætte mere til, end vi kunde vinde ved det.

Dertil kom, at Kommissionen indeholdt et bestemt Element, som jeg vil sige et Par Ord om, et Element, som man paa Forhaand skulde tro var paa vor Side — jeg mener paa de Herrer Side, som gik med mig og stod sammen med mig. Det var det i Virkeligheden ogsaa, men det var et Element, som alligevel rummede en vis Fare for os; det er Erhvervene, jeg mener. Sagen er, at Erhvervenes Mænd jo er udmærkede at have med ved en saadan Lejlighed, man kan lære meget af deres praktiske Sans og deres Erfaring og Indsigt, og jeg har med stort Udbytte hørt enkelte af de Herrer, der sad i Kommissionen, omtale deres Forretningsmetoder i fremmede, langt borte liggende Lande; men jeg har baade ved denne Lejlighed og ved andre lagt Mærke til, at naar de skal udforme noget politisk, bliver de uklare og svage, og de har en vis Sky for at modsætte sig højstaaende Embedsmænd, selv om disse, som her f. Eks., har godtgjort, at de mangler Forudsætninger for at lede i denne Side af Arbejdet.

Derfor kom der betydelige Ufuldkommenheder i Betænkningen, der navnlig viste sig paa to Punkter, nemlig Bibeholdelsen af den saakaldte politisk-handelspolitiske Afdeling, som allerede ved sit Navn giver en en Fornemmelse af noget sammenklistret, noget uorganisk, og som desuden ved Massen af de højst forskellige Sager, denne Afdeling omfatter, kan betegnes som et fuldkomment Monstrum. Dernæst var der det saakaldte Erhvervenes

Oplysningsbureau. Det var paa en anden Maade et Unikum, en ejendommelig kamæleonagtig Skabning, halvt civil og halvt ministeriel uden egen Kraft til at føre det økonomiske praktiske Element frem til Hæderspladsen eller i hvert Fald til fuld Ligestilling i Ministeriet, og derfor undermuret i Ryggen ud mod det borgerlige Liv af det saakaldte Erhvervsraad. Erhvervsraadet var i Virkeligheden den Støtte, som Erhvervenes Oplysningsbureau havde, naar det vilde udrette noget indenfor Udenrigsministeriet. Der har det saa udrettet et betydeligt og værdifuldt Arbejde, om end et Arbejde, som der havde været Mulighed for og Villie til at gøre endnu langt betydeligere, hvis Bureauet havde kunnet komme til at raade over det tilstrækkelige Personel, og hvis det kunde have gjort sig tilstrækkelig gældende overfor den anden Side af Udenrigsministeriets Virksomhed.

Jeg har kaldt Ministeriets politisk-handelspolitiske Afdeling for et Monstrum, og jeg behøver blot at remse de Sager, som denne Afdeling omfatter, op for de Herrer, saa vil De se, at dette Udtryk paa ingen mulig Maade er for stærkt. Det er Sager af almindelig politisk og civil Karakter. Sager vedrørende Verdenspolitik, de enkelte Landes almindelige indrepolitiske Forhold, Statens Højhedsret, Neutralitet, Voldgift, Fredsbevægelsen og Folkenes Forbunds Struktur, Kongehuset og fremmede Fyrstehuse, Forsvaret til Lands og til Søs, sociale Spørgsmaal, navnlig vedrørende Arbejdes Udførelse og Betingelser, Arbejdere og udenlandsk Arbejdskraft, Sager vedrørende Kunst, Videnskab, Skolevæsen og Religion, Bistand til at opnaa Erstatninger i fremmede Lande for Tab, der ikke er af erhvervsmæssig Karakter, Telegraf- og Telefonvæsen, Luftsejls m. m. Saa har vi Sager af almindelig handelspolitisk Karakter, Danmarks Handels- og Traktatpolitik samt almindelige Spørgsmaal vedrørende Kommunikationsvæsenet og Sager vedrørende Handelstraktater og handelspolitiske Aftaler af generel Karakter, internationale Konferencer og Konventioner angaaende almindelig Søfartslovgivning, Toldvæsen o. s. v. Og videre: Sager af speciel erhvervsmæssig Karakter, saaledes Sager vedrørende Handel, Søfart, Landbrug, Industri, Haandværk, Jagt, Fiskeri, Finans- og Bankvæsen, Skattevæsen, industriel Ejendomsret, Forsikringsvæsen, Handelsrejsende, Handels-, Industri- og Landbrugsudstillinger, Jernbanevæsen, Postvæsen, Vejevæsen og Automobilkørsel, Tid, Mønt, Maal, Vægt, Ind- og Udvandring,